

PRAVO DRUŽB IN POSLOVNO PRAVO

© Uradni list Republike Slovenije, 2014. Vse pravice pridržane.

Brez pisnega dovoljenja založnika je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki. Tako ravnanje je, razen v primerih iz 46. do 57. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, kršitev avtorske pravice.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

347.72(497.4)(075.8)

KORŽE, Branko

Pravo družb in poslovno pravo / Branko Korže. - 2., spremenjena
in dopolnjena izd., 1. natis. - Ljubljana : Uradni list Republike
Slovenije, 2014

ISBN 978-961-204-576-0

276153088

dr. Branko Korže

PRAVO
DRUŽB *in*
POSLOVNO
PRAVO

2., spremenjena in dopolnjena izdaja

Ljubljana 2014

VSEBINA

Predgovor	15
Beseda avtorja	17
I. DEL: UVOD V PRAVOZNANSTVO	19
1 PRAVNI RED IN PRAVNI SISTEM	19
1.1 Predmet pravnega urejanja	19
1.2 Pravni red in pravni sistem	20
1.3 Abstraktni splošni pravni akti in posamični pravni akti	21
1.4 Tradicionalne pravne panoge	22
2 PRAVNI VIRI	23
2.1 Pravni viri gospodarskega prava	24
2.2 Avtonomno poslovno pravo	25
2.3 Dobri poslovni običaji kot pravni vir	25
2.4 Uzance	28
2.5 Splošni pogoji poslovanja in formularne pogodbe kot vir prava	28
3 PRAVNA NORMA IN PRAVNI AKTI	29
3.1 Sestavine pravne norme	29
3.2 Vrste pravnih aktov	30
3.3 Hierarhija in usklajenost pravnih aktov	32
3.4 Časovna in prostorska veljavnost pravnih norm	33
3.5 Načelo prepovedi retroaktivnosti pravnih aktov	35
4 INTERPRETACIJA PRAVNIH NORM	36
4.1 Splošno	36
4.2 Pravni silogizem in odločanje v pravu	37
4.3 Metode interpretacije pravnih norm	38
4.3.1 Teleološka (funkcionalna, namenska) metoda	38
4.3.2 Jezikovna metoda	39
4.3.3 Zgodovinska metoda	39
4.3.4 Sistematična metoda	39
4.3.5 Logična metoda	40
5 PRAVNE PRAZNINE	40

II. DEL: PRAVNI RED EU	45
1 ZGODOVINSKI PREGLED IDEJ O POVEZOVANJU	45
2 ZGODOVINSKO OZADJE IN POLITIČNO-GOSPODARSKE OKOLIŠČINE, V KATERIH SO BILE USTANOVLJENE EVROPSKE SKUPNOSTI	46
3 PRAVO EU	48
3.1 Pravni red EU	48
3.2 Cilj in temelj EU	49
3.2.1 Prosti pretok blaga	49
3.2.2 Prosti pretok oseb	51
3.2.3 Prosti pretok kapitala	51
3.2.4 Prosti pretok storitev (svobodno opravljanje storitev)	52
3.3 Načela prava EU	53
3.3.1 Načelo avtonomnosti	53
3.3.2 Načelo primarnosti	53
3.3.3 Načelo neposrednosti	54
3.4 Interpretacija prava EU	54
4 VIRI PRAVA EU	55
4.1 Primarni viri	55
4.2 Sekundarni viri EU	58
4.2.1 Postopek sprejema abstraktnih splošnih aktov EU	59
4.2.2 Posamični pravni akti EU ter mnenja in priporočila	60
5 INSTITUCIJE EU	60
5.1 Evropski parlament	61
5.2 Evropski svet	62
5.3 Svet (Evropske unije)	62
5.4 Komisija EU	63
5.5 Sodišče Evropske unije	64
5.6 Računsko sodišče Evropske unije	65
5.7 Evropska centralna banka	65
6 RAZMERJE MED EVROPSKO UNIJO IN DRŽAVAMI ČLANICAMI	66
III. DEL: UVOD V KORPORACIJSKO PRAVO	67
1 POJEM TRGOVSKO, TRGOVINSKO IN GOSPODARSKO PRAVO	67
2 POJEM PODJETJA IN PODJETNIŠTVA	69
2.1 Poslanstvo gospodarskih subjektov v pogojih svobodne tržne konkurence	70
2.2 Socialno podjetništvo	71
3 POJEM GOSPODARSKE DRUŽBE	73
4 ZASNOVA UREDITVE STATUSA GOSPODARSKIH SUBJEKTOV	74
4.1 Gospodarska družba kot pravna oseba	74

4.2	Spregled pravne osebnosti	77
4.3	Dejavnost gospodarskih družb	77
4.4	Statutarno zastopanje in predstavljanje ter zastopanje na podlagi pooblastitve	79
4.4.1	Zakoniti, statutarni zastopnik	79
4.4.2	Predstavljanje	79
4.4.3	Prokura	79
4.4.4	Pooblastilo	80
4.5	Sedež in firma družbe ter sestavine in varstvo firme	81
4.5.1	Sedež	81
4.5.2	Firma gospodarske družbe	81
4.6	Poslovna skrivnost in prepoved konkurence	84
5	PРАВNA UREDITEV KORPORACIJSKEGA PRAVA V PRETEKLOSTI	85
6	TEMELJNI PРАВNI VIRI STATUSNEGA PRAVA V PРАВNEM REDU RS	86
7	VRSTE GOSPODARSKIH DRUŽB	89
7.1	Kapitalske družbe	89
7.1.1	Delniška družba	89
7.1.1.1	Nastanek in opredelitev temeljev delniške družbe	89
7.1.1.2	Osnovni kapital in premoženje delniške družbe	90
7.1.1.3	Pojem in pomen rezerv	91
7.1.1.4	Delnice	91
7.1.1.5	Lastne delnice	98
7.1.1.6	Amortizacija delnic	98
7.1.1.7	Ustanovitev delniške družbe	99
7.1.1.8	Organi delniške družbe	101
7.1.1.8.1	<i>Uprava</i>	102
7.1.1.8.2	<i>Nadzorni svet</i>	103
7.1.1.8.3	<i>Skupščina</i>	104
7.1.1.8.3.1	Sklic skupščine	105
7.1.1.8.3.2	Sprememba statuta	105
7.1.1.8.3.3	Ukrepi za povečanje in zmanjšanje osnovnega kapitala	106
7.1.1.9	Pravice manjšinskih delničarjev	107
7.1.1.10	Izključitev in izstop manjšinskih delničarjev iz družbe	107
7.1.2	Evropska delniška družba (<i>Societas Europaea</i>)	108
7.1.2.1	Zgodovinsko ozadje ideje	108
7.1.2.2	Pomen ustanovitve evropske delniške družbe za evropski gospodarski prostor	109
7.1.2.3	Hierarhija uporabe pravnih virov za evropsko delniško družbo	110

	7.1.2.4	Ustanovitev evropske delniške družbe	111
	7.1.2.5	Upravljavska struktura evropske delniške družbe	113
	7.1.2.6	Sodelovanje delavcev pri upravljanju evropske delniške družbe	114
	7.1.2.6.1	<i>Temeljni cilji in načela Direktive 2001/86/ES</i>	114
	7.1.2.6.2	<i>Standardna pravila</i>	115
	7.1.2.6.3	<i>Sodelovanje delavcev pri upravljanju evropske delniške družbe</i>	115
	7.1.3	Družba z omejeno odgovornostjo	116
	7.1.3.1	Nastanek in splošne značilnosti	116
	7.1.3.2	Poslovni delež, prenos oziroma odsvojitve	118
	7.1.3.3	Delitev bilančnega dobička	119
	7.1.3.4	Ohranjanje osnovnega kapitala	119
	7.1.3.5	Lastni poslovni deleži	119
	7.1.3.6	Izključitev in izstop družbenika	119
	7.1.3.7	Organi družbe	120
	7.1.3.7.1	<i>Skupščina družbenikov</i>	120
	7.1.3.7.2	<i>Nadzorni svet</i>	121
	7.1.3.7.3	<i>Poslovanje</i>	121
	7.1.3.8	Prevzem novih vložkov	121
	7.1.3.9	Razlogi za prenehanje družbe	122
	7.1.4	Evropska zasebna družba	122
	7.1.5	Komanditna delniška družba (k.d.d.)	123
7.2		Osebnе družbe	124
	7.2.1	Družba z neomejeno odgovornostjo	124
	7.2.1.1	Splošne značilnosti (d.n.o.)	124
	7.2.1.2	Pravice in obveznosti družbenikov	125
	7.2.1.3	Prenehanje družbe	125
	7.2.2	Komanditna družba	126
	7.2.3	Dvojna družba	127
	7.2.4	Tiha družba	128
7.3		Podjetnik posameznik	129
7.4		Izvajanje gospodarske dejavnosti v drugih statusnih oblikah	132
	7.4.1	Splošna opredelitev	132
	7.4.2	Zadruga	132
	7.4.3	Javni in zasebni zavodi	132
	7.4.4	Društva	133
8		POVEZANE DRUŽBE	133
	8.1	Opredelitev povezanih družb	133
	8.2	Koncern in koncernske družbe	134
	8.2.1	Dejanski koncern	135

8.2.2	Pogodbeni koncern	136
8.2.3	Koncern z razmerjem enakosti	138
8.3	Holding	138
9	GOSPODARSKO INTERESNO ZDRUŽENJE	138
9.1	Ureditev po nacionalnem pravnem redu	138
9.2	Evropsko gospodarsko interesno združenje	140
10	GOSPODARSKE JAVNE SLUŽBE IN JAVNO-ZASEBNO PARTNERSTVO	141
10.1	Gospodarske javne službe	141
10.1.1	Izvajanje javne službe v režijskem obratu	144
10.1.2	Javni gospodarski zavod	144
10.1.3	Javno podjetje	145
10.1.4	Koncesije	146
10.2	Javno-zasebno partnerstvo	150
10.2.1	Načela javno-zasebnega partnerstva	151
10.2.1.1	Načelo enakosti	151
10.2.1.2	Načelo transparentnosti	151
10.2.1.3	Načelo sorazmernosti	151
10.2.1.4	Načelo uravnoteženosti	152
10.2.1.5	Načelo konkurence	152
10.2.1.6	Načelo procesne avtonomije	152
10.2.1.7	Načelo subsidiarnosti	152
10.2.1.8	Načelo sodelovanja	153
11	SODELOVANJE DELAVCEV PRI UPRAVLJANJU IN PARTICIPACIJA NA DOBIČKU V GOSPODARSKIH DRUŽBAH	154
11.1	Sodelovanje delavcev pri upravljanju	154
11.2	Udeležba delavcev pri dobičku	156
12	SODNI REGISTER	157
12.1	Splošno o sodnem registru	157
12.2	Načela registrskega prava	158
12.3	Vrste vpisov	158
13	PRAVICE INTELEKTUALNE LASTNINE	159
13.1	Splošne značilnosti in delitev	159
13.2	Narava in pomen pravic intelektualne lastnine	160
13.3	Pravo industrijske lastnine	161
13.3.1	Patent	162
13.3.1.1	Evropski patent	163
13.3.2	Znaki	163
13.3.3	Nova oblika telesa, slika in risba (model in vzorec)	164
13.3.4	Blagovna in storitvena znamka	165
13.3.4.1	Obveznost navedbe oznake TM oziroma [®]	168

13.3.5	Označba geografskega porekla	168
13.3.6	Postopek za priznanje pravic	169
13.3.7	Spori o pravicah industrijske lastnine	170
13.3.8	Pravice industrijske lastnine so lahko predmet pravnega prometa	171
13.4	Avtorsko pravo	171
13.4.1	Razvoj avtorskega prava	171
13.4.2	Splošno o avtorju in avtorskem delu	172
13.4.2.1	Avtor	173
13.4.2.2	Avtorska pravica	174
13.4.2.2.1	Časovna omejitev avtorskih pravic	175
13.4.2.2.2	Prenos avtorske pravice	175
13.4.2.2.3	Varstvo avtorske in sorodnih pravic	175
13.4.3	Izvedena dela	176
13.5	Avtorska dela in izumi, ustvarjeni v delovnem razmerju	177
14	INSOLVENČNO IN STEČAJNO PRAVO	178
14.1	Splošne določbe	178
14.1.1	Finančnoposlovna načela	178
14.1.2	Postopki zaradi insolventnosti in o prisilnem prenehanju	179
14.2	Pojem insolventnosti	181
14.3	Načela insolvenčnih postopkov	182
14.3.1	Načelo enakega obravnavanja upnikov	182
14.3.2	Načelo zagotavljanja najboljši pogojev za plačilo upnikov	182
14.3.3	Načelo hitrosti postopka	183
14.3.4	Obveznost mediacije	183
14.4	Postopki insolventnosti	183
14.4.1	Predhodni in glavni postopek zaradi insolventnosti	183
14.4.1.1	Predhodni postopek	183
14.4.1.2	Glavni postopek zaradi insolventnosti	183
14.5	Organi insolvenčnih postopkov	184
14.5.1	Stvarno in krajevno pristojno sodišče	184
14.5.2	Upravitelj	184
14.5.3	Upniški odbor	185
14.6	Postopek prisilne poravnave	185
14.6.1	Splošne določbe	185
14.6.2	Načrt finančnega prestrukturiranja	187
14.6.3	Izpodbijanje potrjene prisilne poravnave	189
14.6.3.1	Postopek poenostavljene prisilne poravnave	189
14.6.3.2	Uvedba instituta preventivnega finančnega prestrukturiranja srednjih in velikih gospodarskih kapital-skih družb	190

14.7	Stečaj	192
14.7.1	Opredelitev razlogov za stečaj	192
14.7.2	Posebna insolvenčna pravila o stečajnih postopkih	192
14.7.2.1	Stečajni dolžnik	192
14.7.2.2	Stečajna in razdelitvena masa	192
14.7.2.3	Posebna načela stečajnega prava	193
14.7.2.3.1	<i>Načelo koncentracije</i>	193
14.7.2.3.2	<i>Načelo omejevanja tveganj</i>	193
14.7.2.3.3	<i>Načelo vpisa v register</i>	193
14.7.2.4	Začetek stečajnega postopka	193
14.7.2.5	Pravne posledice začetka stečajnega postopka	194
14.7.2.6	Izpodbijanje pravnih dejanj stečajnega dolžnika	195
14.7.2.7	Pravila o prijavi terjatev ter ločitvenih in izločitvenih pravic	195
14.7.2.8	Končanje nujnih poslov in nadaljevanje poslovanja stečajnega dolžnika	195
14.7.2.9	Unovčenje stečajne mase	196
14.7.2.10	Razdelitev stečajne mase	196
14.8	Osebni stečaj podjetnika, nosilca svobodnega poklica in potrošnika	197
14.9	Drugi načini prenehanja gospodarskih subjektov	200
14.9.1	Prisilna likvidacija	200
14.9.2	Izbris gospodarske družbe iz sodnega registra brez likvidacije	201

IV. DEL: UVOD V POSLOVNO PRAVO 203

1	UVOD V STVARNO PRAVO	203
1.1	Pojem	203
1.2	Vrste stvarnih pravic	204
1.2.1	Lastninska pravica	204
1.2.2	Zastavna pravica	206
1.2.3	Služnost	207
1.2.4	Stvarno breme	208
1.2.5	Zemljiški dolg, ukinjen	208
1.2.6	Stavbna pravica	209
1.2.7	Prenos lastninske pravice v zavarovanje – alternativa zastavi	209
1.2.8	Odstop terjatve v zavarovanje	209
1.3	Zemljiška knjiga	210
2	UVOD V OBLIGACIJSKO PRAVO	212
2.1	Uvod	212
2.2	Viri obligacijskega prava	213
2.3	Temeljna načela	213

2.4	Stranke in zastopniki ter pravna in poslovna sposobnost	215
2.5	Predpostavke za sklenitev pogodbe	216
2.6	Nastanek obveznosti	219
2.7	Utrditev pogodbene obveznosti	220
2.8	Neveljavne pogodbe	224
2.9	Odškodninske obveznosti	226
2.10	Predpostavke odškodninske odgovornosti	226
2.11	Obogatitvene obveznosti	231
2.12	Učinki obveznosti	231
2.13	Nepravilna izpolnitev	232
2.14	Sprememba in prenehanje obligacij	233
3	PRODAJNA POGODBA	235
3.1	Uvod	235
3.2	Pojem in bistvene sestavine prodajne pogodbe	236
3.3	Predmet pogodbe	237
3.4	Določanje kakovosti	238
3.5	Izpolnitev pogodbe	239
	3.5.1 Obveznosti prodajalca	239
	3.5.2 Obveznosti kupca	239
3.6	Prodajalčeva in kupčeva zamuda	242
4	PODJEMNA POGODBA	243
4.1	Pojem	243
4.2	Obveznosti podjemnika	244
4.3	Obveznosti naročnika	245
5	PRAVO VREDNOSTNIH PAPIRJEV	247
5.1	Nastanek in razvoj ideje	247
5.2	Splošne določbe o vrednostnih papirjih	248
	5.2.1 Pomen vrednostnih papirjev za gospodarske subjekte in gospodarstvo	248
	5.2.2 Temeljni pravni viri prava vrednostnih papirjev	249
	5.2.3 Opredelitev vrednostnega papirja	249
	5.2.4 Razvrstitev vrednostnih papirjev glede na njihovo pravno naravo	250
	5.2.5 Razvrstitev vrednostnih papirjev glede na način trgovanja	252
5.3	Temelj za nastanek in narava pravic iz vrednostnega papirja	253
5.4	Obligacijskopravni vrednostni papirji	254
	5.4.1 Menica	254
	5.4.2 Ček	262
	5.4.3 Obveznica	265
5.5	Stvarnopravni vrednostni papirji	266

5.5.1	Skladiščnica	266
5.5.2	Konosament	267
5.5.3	Izkazni papirji	268
5.5.4	Izkazni znaki	269
5.5.5	Nematerializirani vrednostni papirji	269
6	REŠEVANJE SPOROV	270
6.1	Poravnava	271
6.2	Konciliacija (pomiritveni postopek)	272
6.3	Mediacija (posredovalni postopek)	272
6.4	Arbitraža	274
	Literatura	279
	Viri	286

